

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Заброцька В. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Активізація військових дій в лютому 2022 р., яка переросла в повномасштабну війну на території України, боляче вдарила по усіх сферах життя країни, в тому числі негативно вплинула на економіку та бізнес. Так, за результатами дослідження стратегічної агенції Advanter Group у квітні 2022 р. повністю чи частково не працювали 56% українських підприємств, у червні – 47%, у вересні – 34%, у листопаді – 32%, при цьому в листопаді майже 10% підприємств збільшили обсяги виробництва, що говорить про поступове відновлення підприємницької діяльності. Однак, майже 74% підприємств прогнозують подальше зменшення обсягів діяльності [1].

Воєнний стан – є тяжкою кризою для бізнесу, виживання в умовах якої вимагає від підприємств гнучкості, швидкого реагування на зміни зовнішнього середовища, формування можливостей роботи в умовах війни, збереження активів та раціонального використання ресурсів, що потребує ефективного управління різними аспектами та підприємством в цілому. Прибутковість – ключовий показник ефективності господарської діяльності підприємства в ринкових умовах, який знаходиться постійно в центрі уваги топ-менеджменту. Отже, наразі перед підприємствами постає проблема пошуку факторів впливу на рівень прибутковості підприємств в умовах воєнного стану та шляхів її підвищення.

В умовах військових дій підприємства стикнулись з низкою специфічних чинників, які впливають на формування прибутку, зокрема:

- матеріальні втрати активів: основних фондів, виробничих та товарних запасів, готової продукції;
- скорочення обсягів виробництва та реалізації, часткове та повне зупинення діяльності;
- погіршення платоспроможності клієнтів та споживачів;
- руйнування логістичних каналів та каналів збуту продукції;
- ускладнення поставок та здорожчання сировини й матеріалів;

- відключення електроенергії та зменшення лімітів її споживання;
- зростання цін на паливо-мастильні матеріали;
- інфляційні процеси, зростання курсу валют;
- відтік кваліфікованих кадрів у зв'язку з міграційними процесами за кордон, внутрішнім переміщенням та мобілізацією працівників до лав ЗСУ;
- інші фактори, пов'язані з військовими діями та їх наслідками.

Робота під час війни потребує виваженості та врахування великої кількості ризиків і непередбачуваних ситуацій. Основні засоби забезпечення та зростання прибутковості підприємств в умовах воєнного стану наступні:

- реформатування бізнесу;
- релокація з прифронтових зон в більш безпечні місця розташування;
- диверсифікація продуктового портфелю;
- перехід до нових бізнес-моделей;
- вдосконалення фінансової системи підприємства, оптимізація структури джерел фінансування в бік збільшення частки власних фінансових ресурсів;
- прискорення оборотності активів;
- активізація використання переваг електронної комерції, застосування досягнень діджиталізації та краудмаркетингових технологій;
- використання сприятливих можливостей торгівлі з країнами ЄС, Великою Британією, Канадою, створених шляхом скасування ввізного мита та квот на продукцію з України.

Під час війни змінюється цільова концепція управління підприємством, від завдання мінімум – забезпечення безпеки персоналу, активів та клієнтів, до забезпечення мінімального рівня прибутковості, необхідного рівня фінансової стійкості з метою збереження бізнесу (рис. 1).

Під час активних військових дій значна кількість підприємств вирішила працювати на межі рентабельності задля збереження можливості функціонування підприємства, кадрового потенціалу та платоспроможності по ключовим зобов'язанням перед постачальниками та за податковими платежами. Трендом стала відмова від отримання прибутку на користь збройних сил та підтримки вразливих верств населення, мова йде зокрема, про продаж продукції на потреби армії, внутрішньо переміщених осіб, постраждалих від ракетних та артилерійських обстрілів за собівартістю її виготовлення.

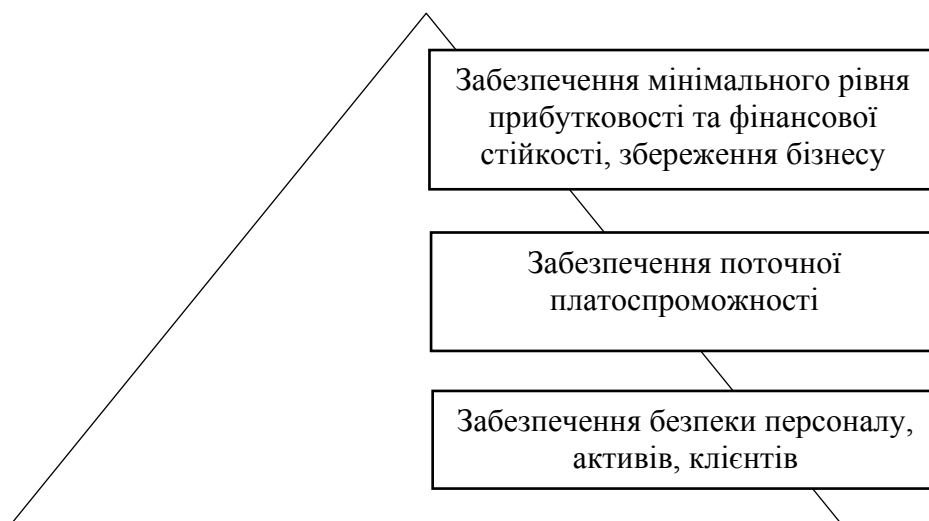

Рис. 1. Цільова концепція управління підприємством в умовах воєнного стану

Отже, в умовах воєнного стану в Україні господарська діяльність на межі рентабельності є не тільки виправданою, а й іноді необхідною умовою виживання на ринку, збереження трудового й виробничого потенціалу та можливостей швидкого відновлення в повоєнний час.

Список використаних джерел

1. Стан та потреби бізнесу в умовах війни: результати опитування в листопаді 2022 року. URL: <https://business.dia.gov.ua/cases/novini/stan-ta-potrebi-biznesu-v-umovah-vijni-rezultati-opituvanna-v-listopadi-2022-roku>

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Іванова М. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ОЦІНКА РІВНЯ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Якість продукції є одним з важливих факторів привернення уваги різноманітних споживачів, тому кожному підприємству дуже важливо приділяти значну увагу рівня якості товару. Стародавній грецький філософ Аристотель (384-322 до н.е.) перший вчений, який проаналізував категорію якості [1].

Представники марксистського матеріалістичного напрямку стверджують, що пізнання відбувається лише опосередковано через відчуття, а якість як